

542

פרוטוקול מס' 84/א
סליבת ועדת הכספים
מיום ג' כ"ג תשרי 1956 - 3. 3
בשעה 08:30

חברי הוועדה:

השתתפו:

- י. גורי - היו"ר
- י. אפרתי
- א. אמריאל
- י. נדר
- א. בהיר
- ש. דיין
- א. הרצפלד
- ס. חזבי
- י. ספיר
- ז. סוזאייב
- י. פורדר
- ס. קלמר

מוזמנים:

סר אבנון - טבן המנהל הכללי של סניף החוץ
א. ליף - מנהל מחלקת הכספים בסניף החוץ
ד"ר ארנון - הממונה על התקציבים

סדר-היום:

הסדר הדין בתקציב לשנת 1956/57 (תקציב סניף החוץ) *אשר עליו*

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.
אנו עוברים לתקציב סניף החוץ המסתכם ב-
ב-11,286,400 ל"י. לפני שנעבור לסאלות והערות בטעם דברי הסבר על
בתקציב סניף ד"ר אבנון.

י. נדר:

מדוע לא כונסה עד היום הוועדה לענין מסכורת
הסופספים?

היו"ר י. גורי:

הסודתי לוועדה שהיא עיכוב בהפעלת הוועדה
כי החומר לא היה מוכן. ברבע מהחומר יהיה
מוכן, מפעיל את הוועדה גם בימי הפגרה, כמוכן לא בימי חג הפסח.

ד"ר אבנר:

אני סודה לכם על ההזדמנות שניתנה לנו להסביר את הבעיות המיוחדות של מסד החוץ ההולכות ומחריפות בקשר עם התקציב המצומצם שהועמד לרשותנו איננו רוצה להכנס לפרטים, ואסמך לענות על שאלות. אבל אנו מוצאים לחובתנו להרחיב את הדיבור על בעיות האסברה, שבטעם חירום לן למדינה הן מקבלות סממנות חשובה יותר. התפקידים של מסד החוץ לאור טעם חירום אין להפרידם מהתפקידים ההגנתיים המוטלים על המדינה, ואנו רואים בפעולת מסד החוץ פעולה של קו ההגנה הקדמי של המדינה בכל רחבי תבל.

כידוע לכם האוירה המדינית בכל רחבי התבל לא הסתפרה לטובת מדינת ישראל, וזה מטיל עלינו חובה כפולה ומכופלת כדי להרחיב את פעולות האסברה המדינית, ופעולות האסברה בקרב הקהל הלא-יהודי והיהודי גם יחד.

לפני שנתיים, אחרי עליית הרפובליקאים לשלטון בארצות-הברית, ראה מסד החוץ מחובתו להתריע עלי הצורך בהרחבת האסברה לאור סינוי הטגמה שחלה לגבי ישראל. נוסף על כך בטרומת השנים התגברה הפעולה הערבית על-ידי רכישת נסיון יתר, ועל-ידי האמצעים שהועמדו לרשותם על-ידי קבוצות אינטרסנטים בנידון. כל אלה איילצו אותנו להגביר את הסברתנו, ואנו דרסנו אז להעמיד לרשותנו תקציב מסוים על מנת לקדם את פני הרעה. לצערנו לא ניתנה לנו אפשרות זו, בתחילת שנת התקציב 1954/55, אולם בטרומת השנה, בקיץ, כאשר הטגב בארצות הברית החטיר במיוחד, סוכנעה הממשלה סצריך לעמיד לרשותנו 600 אלף דולר למבצע האסברה. ברור ססכום זה שניתן באופן חד פעמי לא יכול היה לכסות את פעולת האסברה במסך שנים. ומאידך לא הייתה אפשרות למטסלה להעמיד לרשותנו סכומים שיכסו את פעולותינו בסנים הבאות. 600 אלף דולר אלה לא הוצאו בסנת התקציב 1954/55, היות והיינו צריכים לרכוש נסיון בסדה הפעולה האסברתית. ואולם נטנות התקציב א 1955/56 - 1954/55 בכסנו את הנסיון הדרוש ובעקבותיו הרחבנו את פעולת האסברה שהביאה אתה גם הגדלת ההוצאות.

בסנת א 1955/56 עלה לנו מבצע האסברה

סכום של 527 אלף לירות, והאוצר, בהתחטב עם הסמיטות הרבות שעמדו בפניו, ניסה להקפיא את התקציב של מסד החוץ, כולל התקציב שהועמד לרשותנו למפעל האסברה, והעמיד לרשות פעולת האסברה לסנת התקציב 1956/57 אותו סכום - 527 אלף לירות. לאחר סגלגלי הסנגנון האסברתי התחילו להסתובב בקצב מהיר יותר, ולאור הבחירות בארצות-הברית, ברור שתקציב זה אינו מספיק להרחיב את מבצע האסברה בחודשים הקרובים ביותר. אנו דרסנו את הסכום של 600 אלף דולר, אחרי שתכננו את הפעולה בצורה מפורטת ויסודית לקראת שנת התקציב הבאה. אך לדאבונו הרב לא ניתן לנו הדבר. לאחר ויכוח קצר הצלחנו להסיג עוד 158 אלף לירות, וכך מסתכם הסכום למפעל האסברה ב-681 אלף לירות. אך מזה יס להוריד הקפאה בטיעור של אחוז אחד מהתקציב הכולל; היות ואין באפשרותנו לקצץ את יתר הסעיפים נאלצים אנו להקפיא לעת עתה את התוספת של 158 אלף לירות שנועדה למבצע האסברה. לכן עומדים לרשותנו רק 630 אלף לירות למבצע האסברה, המהווים 60% מהסכום הדרוש לנו על מנת למלא את כל הסמיטות העומדות בפנינו בסדה הפעולה האסברתית בארצות-הברית.

ברצוני להזכיר עוד את בעית הפעולה

האסברתית העומדת בפנינו ביתר ארצות תבל, ובראש וראשונה באסיה. שיתוף הפעולה עם מטסלת בורסה הוכיח לנו כמה אפשרויות גנוזות לטובתנו בהרחבת הפעולה האסברתית. אך בגלל מססור באמצעים לא יכולנו לפתח פעולה אסברתית, הדרושה לקדם את הרעה שתוכל עוד לצמוח בעקבות ועידת בנדונג שנתנה אותותיה לא רק ביחסיא העמים בקרב אסיה אלא גם בארצות הברית גופא. אכן שום ספק שגישה והארכתה של מטסלת ארצות-הברית כלפינו מוטפעת מהיחסיים המדיניים שלנו עם ארצות אחרות, ובמיוחד עם החלק האסיאתי. ומאחר סצורפו לאו"ם מדינות חדשות מחובתנו להרחיב את פעולותינו גם בהם. ואם לא ניתן הדבר על-ידי נציגויות מיוחדות בכל ארץ וארץ, בהן ניתן להקים נציגויות - כמו הודו, ניאפל, לאוס וקמבודיה ואפניסטאן, לפחות מחובתנו להרחיב את פעולת האסברה, ולסלוח את אנשינו המטרתיים המזרח הרחוק, כמו נציגינו בבורסה וצפון, לפעולה האסברתית ולקסירת קשרים באותן ארצות.

אנו נוכל לפתח את הקשרים על-ידי מסלוח מסלוח מדעיות והזמנת אנשי מדע מאותן ארצות על טבת שיכירו את הארץ ותבניה, דבר שאנו עושים לגבי ארצות הברית וארצות אירופה. כל הפעולות הללו אינן יכולות לעשות בלי תקציב נוסף שאנו מעריכים אותו בטכום של 100 אלף דולר לפחות. לא הזכרתי את הפעולות ההסברתיות ששומה עלינו להרחיבן בכל ארצות אירופה, כמו ארצות סקנדינביה, בנלקס, צרפת, סוויץ וניסליה, וגם באנגליה יש עומץ מקום לפעולה - למרות ההתפתחויות האחרונות - אם יעמדו לרשותנו האמצעים הדרושים. בקומץ המועט של המנשים העומד לרשותנו איננו יכולים לכסות את כל הסטחים. בקונסוליה בשיקגו, למשל, עובדים 4 אנשים בלבד, והם צריכים לכסות שטח הגדול פי 150 מסוינת-ישראל, בו חיים 60 מיליון איש. תבינו שקומץ זה של אנשים, גם אם יעבור יומם ולילה - והוא עושה זאת - יכול להגיע לערים האנויות רק אחת ל-4 חדשים.

ברוך שבצורה כזאת לא נוכל להשיג את מטרתנו. ולאור הכחירות ההולכות ומתקרבות אנו מוצאים להרחיב את הגביר עד כמה שאפשר את פעולת ההסברה, אבל לא נוכל לעשות זאת אם לא יועמד לרשותנו התקציב של 600 אלף דולר.

לא הזכרתי את הפעולה שעלינו להרחיב בארצות אמריקה הלטינית. הכינוס האחרון שהתקיים בטובטגידאו שימס הוכחה חותכת עד כמה חשוב להגביר את הפעולה ההסברתית הסדינית בקרב עמי אמריקה הלטינית סעדיין הם ניסראלים. ועל ידי הסברה רחבה נוכל לחזק את ידידותם, כפי שהתבטאה בדברי סד החוץ האורוגוואי.

לכן, למרות שטרומים לנו סכומים יותר גדולים המסתכמים ב-900 - 800 אלף דולר, אנו מבקשים להעמיד לרשותנו טכום של 300 אלף דולר, היינו, חצי מיליון לירות על טבת להבטיח את הפעולה ההסברתית הסיניסלית לכל רחבי תבל.

ועתה אסמח לענות על שאלות חברי הוועדה.

סיפור:

הייתי עד ראיה לעבודתם המפוארת של אנשי הסגירות שלנו כחול. אבל אינני יודע באיזו מידה ההופעה הטובה, התכופה והרגילה של צירינו אחר גסופו של דבר טביאה חועלת לגעיות הסדינה. אני ראתי את עבודתם המפוארת בטסן יעות רבות בתנאים של סאסן סכלי ונפסי די גדול, אבל יותר עם זאת יש לי הרושם גם שתוך מה שראיתי, וגם שתוך מה ששמעתי אחר כך, שאקוריים שהונחו למבצע ההסברה לגבי אורחים בארץ איננו הקו הנכון. הייתי רוצה לדעת אם ספרד אחוץ מסוכנע שזהו הקו הנכון. אנו טביאים אורחים חסונים ומראים להם את כל היסגינו ועליונותינו הסכנית והסוציאלית. בתנאים ל ההסברה הערביל ססול, אני חושש מעד טזה עושה את הרושם ההפוך, בעיקר כמסר הם יוצאים טסער סנדלבוים ובתקלים בטחנה פליטים.

טנית, אינני מסוכנע שההסברה שלנו בארצות הברית ודוקא בין החוגים הלא יהודיים, נעשית בקו הנכון בהתחשב עם התעמולה הטרטית של הערבים בעיקר באוניברסטאות וחוגי האינטלגנציה. לדעתי הבעיה איננה בעיה של עוד איכס אלפי לירות, דבר זה אינו יכול להיות טבותק ונפרד מההסקפה הפוליטית-הכללית על הסדיניות שלנו אם היא נכונה או לא, ובעיקר כמסר הענינים מסתנים מיום ליום. יכול להיות שההסברה שהייתה מטבייה לפני 3 שנים, היא הטובה מההסברה שאריכה להיות כיום לאור הטנויים בדעת הקהל, לאור הטנויים שחלו במסללות ולאור התעמולה הערבית.

בדברי ההסבר במסר שהקהילות היהודיות

בתנות בתים בטחנה לצירויות שלנו, אני נתקלתי בהופעות קשות מעד, ובדגשה שביצול יתר על המידה את טוב הלב של הקהילות היהודיות בכדי לרכוש את הנתים של הצירויות שלנו. נדטה לי שהאסכון של הסדינה בענין זה שיכול להסתכם בטאות אלפי לירות או מפילו 1-2 מליון לירות יאה בהפסד גסור.

אנו יוטבייה בוועדת כספים טבורה, ולכן

הייתי מבקט לסמוע פרטים על הטכום של 850 אלף לירות ללשכה לענינים מיוחדים. הייתי רוצה לדעת מי האחראי לתקציב זה, ומה הם הטעיפים הכלוליים בו.

הייתי רוצה לדעת פחות את יותר את הרכב
המבנה הנציגויות הדפלומטיות והקונסולריות, האם יש קו בטוח זה ומהו
הקו?

מהו המבנה של המשרד בארץ על אגפים
ומחלקותיו, ומהו הקשר בין הנציגויות בחו"ל והמשרד כאן? האם המבנה
הזה הוכח כמבנה יעיל?

במשרד החוץ יש שיה להתערכות לא קטנה בטוחים
כלכליים. אני מבין שמשרד החוץ צריך להיות פעיל בעניינים כלכליים שונים
מתוך מגע עם ארצות אחרות. אבל הרשם הוא שלמשרד החוץ יש נטיות
"אימפריאליסטיות" בטוח הכלכלי.

מי האחראי להסברה ולפרסומים של משרד

החוץ בארץ?

ד"ר אבנר:

בסדר ההסברה פועלים מבנונים שונים.
כלפני פנים מרוכזת ההסברה במשרד ראש
הממשלה ולא במשרד החוץ. ברור שקיים שיתוף פעולה בין משרד ראש הממשלה
ומשרד החוץ ביחס לידיעות המתפרסמות. אבל משרד החוץ איננו אחראי לידיעות
המתפרסמות ב"קול-ישראל".

י. ספיר:

אתן דוגמה: באחד הימים, מיד אחרי כשורין
של גלאב, הודיעו בשדור הערבי שהיה מיועד
לא רק לתושבי ישראל אלא לחו"ל: אנו מקדשים בברכה את המעשה הזה של
שחרור מהשלטון הזר.... "אי אפשר לומר שמשרד החוץ אינו אחראי לזה.
אני יכול להניח שהשפעה של ידיעה כזאת יכולה לערער עבודה שנעשתה במגליה
או אמריקה ועלתה בסכום של 500 אלף לירות. לכן אני שואל: מי אחראי
לפרסומים?

י. פורדר:

אני התרשמתי לחיוב מעבודתם של אנשינו
בנציגויות בחו"ל. אבל לעומת זאת יש
תנאים טובים קיימים שאנשינו אינם יכולים להתגבר עליהם, כשהמרחקים העצומים
והשפור העצום שחל בתעסולה הערבית בארצות הברית. עד עכשו היתה התעסולה
הערבית פרימיטיבית מאד. עכשו היא יותר מוצלחת מבחינת הערבים ומסוכנת
מבחינתנו.

אני מתקשה לתת תשובה ברורה ביחס לתוספת
של 600 אלף דולר, כי כדי להוסיף במעוף אחד יש צורך לקצץ במעוף אחר
או למצוא כיסוי תקציבי אחר. אבל קאזוך אני חושב שיש הכרח להגביר את
פעולת ההסברה באמריקה.

ברוך מבקר המדינה היו כמה הערות ביחס
למשרד החוץ. ברצוני לדעת, האם שמתם לב לעצם השאלה שעורך מבקר המדינה?

ז. סוזאייב:

גישתו של משרד החוץ לבעיית תורכיה והכשלונות
שנכלנו בטוח הכלכלי ובטוח המדיני כתוצאה
מבישה זו - הם חידה בעיני, אם יש דוגמה של ארץ בה קיים שלוב בין
האינטרסים הפוליטיים והאינטרסיים הכלכליים - הרי זו היא תורכיה. היתה
לי הזדמנות להיות שם לפני שנה וחצי. כאשר חזרתי משם דברתי עם שר החוץ
על תקציבים ושנויים, אך מעט מאוד נעשה מאז. זוהי המדינה היחידה בשכנותינו
שיכולנו לקבל עזרתה ותמיכתה, אך לא עשינו לשם כך. כמעט ולא כלום.
בימים אלה נתבשרנו על הצלחת פעולתנו בגורמה בטוח הכלכלי והפוליטי.
אני משתוסם מדוע לא יכולנו לעשות אותו דבר בתורכיה, ושם יכולנו לעשות
זאת, כי התורכים בקשו את עזרתנו. הם תלו בנו תקווה שנעזור להם לאקיים
תעשייה. לכן איבני יכול להבין מהי הסיבה להזנחה זו.

י. פורדר:

האם אתם עיבדתם פעם תכנית כזאת? האם
הבאתם פעם את השאלה הזאת לפני הממשלה?

ז. סוגיית ב:

מה שאני מוסר כאן מסדתי בכתב ובעל-פה לוועדת השרים הכלכליים ולשר החוץ.

עם כל הכבוד לציר ישראל בתוכיה, כבר מזמן קיימת ההכרה בחוגים שונים שאיש זה אינו מתאים לתפקיד זה, ואיננו מבין מדוע הוחלף הציר הקודם והתאים ממד לתפקיד זה באיש אחר שלא יצא ספה מסודרת עם התרכים. אחר לי מנהל משרד החוץ התורכי: בעוה העיקרית שלנו היא בעיית הכלכלה. אנו מפתחים את ימנינו בתכם, כי אנו מסמינים שבעזרתכם ובסיועכם נוכל לפתח את הכלכלה שלנו.

מסיר בעלי תעשייה ישראלים יהיה להם ציוד מיותר וצו להקים מפעל בתורכיה מולם בתקלו בקסיים עצומים. מולם למרות הכל אני חושב שלא אחרנו את המועד, ולכן אני מעורר את הגעיה מחדש.

ועכשו לעגין אחר - במשרד החוץ קיימת מחלקה המטילה בצנזורה כלכלית, הייתי מוסר הפילו - ריגול כלכלי כל מסקיעים ומפעלים. בשלחת מינפורמציה מקימה למקידים רבים על סודיות שונים ומטבה נובע באופן ברור שהיא מלקחה סתוד הסכתבים. גם אני קבלתי חסר כזה, והחסר קבלנו מינו עומד בשום פרופרציה בין המסק והסתודותי והמסק המרטי. 99 מחוז מהחסר נבע למפעלים פרטיים, לא זכיתי לקרוב על מו"ס בין הלל דן והשותפים שלו בחו"ל. אם מוקצב סכום מסויים למחלקה זו, אני חושב שאפשר לוותר עליה ולהסקיע סכום זה בדברים יעילים יותר וחשובים יותר.

ס. חזני:

המצב הסדיני כיום מחייב הרחבת מעולה ההסברה. ולפי דעתי זה התקציב השני אחרי תקציב הבטחון שצריך להגדיל אותו למרות שאנו הובעים צמצום בכל שטח אחר. מולם לפי דבר ההסבר מתקבל שהרחבת מצבע ההסברה מתבטאת בסך הכל בסכום של 158 מלף לירות. לי נראה שסכום זה אינו מספיק. עד כמה שידוע לי הוקצב פעם סכום של 600 מלף לולד לפעולות הסברה מיוחדות. אני שואל: האם מספיק משרד החוץ לבצל את כל הסכום הזה, או רק בחלקו, ואם בחלקו - האם היתרה עומדת לרשות פעולה זו השנה?

בתקציב כוסיע סכום של 145 מלף לירות לבציגויות חדשות ו-146 מלף לירות לבציגויות דיפלומטיות וקונסולריות. האם אלו הן בציגויות חדשות?

מה הן הבציגויות החדשות ובאיזו מידה הן עונות על הצורך בהגברת הפעולה במרחב המסיימתי?

האם משרד החוץ ממתייע בפעולתו במחלקת הנוצרית של משרד הדתות?

מדוע משרד החוץ אינו מפעיל מבטיח דתיים לפעולת הסברה בחוגים הנוצריים בחו"ל?

ט. רייז:

אנו מתחלטים בקרן הבינלאומית ב-90 מלף לירות. מה אנו מקבלים תמורת זאת במסך ובאבטיים?

מה אנו מקבלים מ"קיי"ר?

ביחס לתורכיה, אני יודע שמולל-בונה ביצע את עבודות בטליוני לירות והעסיק מבטיח רבים לשביעת רצונם של התורכים. אני יודע גם על קבלנים פרטים, יבזמן האחרון קבלו עבודות גדולות בתורכיה. הורה מוסר שיש בזה הסמעה מסויימת של משרד החוץ. אשר ליחסים הכלכליים והסדיניים, האם אינן חושב השמעה ברית-גודל מהורה גורם איחשים אלה?

י. בדר:

ברצוני לשאול מספר שאלות: (א) מה שער המטבע של משרד החוץ כיום?

ב) הלשכה לענייני סיועדיה - מה חלקה בתקציב זה בלירות ישראליות ומה חלקה במטבע זר?

ג) מי נבני רוצה לשמול על פעולות החלקה בחו"ל. אבל הייתי רוצה לדעת מה הן פעולותיה של החלקה זו בעבר, וכיצד הן משתלבות עם פעולות הס"י?

ד) מה קרה שהסגה תקציבה של החלקה זו הוא לכאורה יותר קטן מאשר במתקד?

ה) מדוע העובדים המקומיים בציריך אינם כוטיעים בדברי האגודה?

ו) מה תפקידה של החלקה לחקר האגודה?

ז) מה הם תפקידיה של החלקה הכלכלית בנוסף לתפקידיה שעליהם דיבר מר סוזמייב?

ח) מה תפקידו של נציג משרד החוץ במרכז ההסקעות? ומה זה עולה מבחינה תקציבית?

ט) אשר להסברה - מי נבני נוסע לחו"ל ולכן איננו יכול להעיר אותן הערות שהעירו חבריה האחרים. אבל בינת 1950 הוכרחה לצאת למספר ימים לניו יורק, והייתי מספר דקות בקונסוליה שלנו בניו יורק, ונסיון זה לימד אותי כיצד מתנהגים שם כלפי ישראלים בטרם יודעים את זהותם הסדויקת. במסגרת החוץ בירושלים מתיחסים לכל אדם מאדיבות ומה, אבל בניו יורק היה לי נסיון אחר.

ואשר למפעל ההסברה, רבותי - מפעל ההסברה איננו עניין של כסף בלבד, הכסף הוא הגורם האחרון בחשיבותו. במפעלי ההסברה ישנה כמה גורמים שלילים: הגורם הראשון הוא - הרשעות, כאשר ההסברה היא רשמית - היא מפולה, והיא נדונה לכשלון קראט. הגורם השני - תעמולה, כל הסברה העצמית חסר של תעמולה, נדונה לכשלון קראט. התעמולה הרשמית שנקלטה במחצית הנדית ב-1946/47 היא ספרו של קסטנר - גנביה בלילה, ואשר זה לא נכתב לשם תעמולה.

מבטי משרד החוץ שלנו רוצים להסתרות ולדמות לאנשי שירות החוץ במדינות אחרות, ואמנם הם מצליחו במידה רבה, ויש בזה צד חיובי שמיינני מולול לו. אבל, רבותי, המוקספורדיות והאדרסטטיסטיקות שלהם בהסברה אינן קולעות למטרה.

אשר לגורמים במרץ, גילו מני הייתי במרצן ביקורתי מלה, הייתי טוביל את האורחים למעברות הפוזנחות ביותר. מפעלי מאחד המבטי שגקרו כאן מאת כל הדברים הטובים הוא מצלנו ואת כל הדברים העצובים במדינות ארוב.

מינני רוצה להכנס לכל בעיות ההסברה. אבל דבר אחד בולט - נכשלנו באופן איום. אני רוצה להזכיר כי ועד הסחרור מפעל באמריקה ב-1948 לא קבל שום הקצבות ולא היו לו שום תקציבים, מתוך עבודתם הם קייסו את הכספים שהיו דרושים להם. הם חדרו לחובבים אמריקאים רחבים ביותר, גייסו פנסוריה וסופריה. אני מכין שמו האווירה הייתה בוחה יותר ממיד היא כיום. אבל בכל זאת הצלחנו, והדבר הקבוע ביותר בהסברה הוא ההצלחה. אני חושב שאנשי ההסברה הטובים ביותר במרץ לא היו פעילים בשירות החוץ שלנו. הסברה זה עניין של נובטיים, עתונותיים; אנשי חברה, ולא מקידיים.

ועתה, ברצוני לדעת כמה גופים רשמיים ורשמיים למחצה פרעליה בחו"ל בנוסף לנציגויות משרד החוץ.

רבותי, כיצד קרה הדבר שבארץ בה ישנם הרבה יהודים טובים ומוסריים, בלגיה, ששם נשלחו הטובים הבריטיים למבויים, ושירות החוץ שלנו לא גילה את הדבר, והרי שירות החוץ שלנו במצב המצב יותר טוב מאשר כל שירות - פרט לשירות הסובייטי - כי הוא יכול להעזר

ביהודים הנפגעים באותה מר...

ד"ר אבנר:

זה בתגלה דוקא על ידי הצירות שלנו.

י. בדר:

אבל אחרי הפעטה.

יש בעיה מסוגכת מאוד של נסיעות חוץ...
מני מבין שמשרד החוץ יותר ממד כל משרד, יש בו נסיעות חוץ, אבל עד
כמה שידוע לי היו חלוקי דעות בין מבקר המדינה ומשרד החוץ על נסיעותיהם
של העובדים המדינה ליי. משרד החוץ ולכן הייתי מבקש מינפורמציה על כך.

ועדות שביתת הנשק, במסכותו של איזה

משרד הן במצאות כיום?

מה מצב המכוניות לגבי פקידים נדרשים

בחול? ובמיקר במסלחת הטלוויזיה בקלן?

מני מאשרף לטענתו של מר ספיר ליהט
לסדור הקול-ישראל. ובמסך לזה ברצוני לשאול: מדוע בשלחה הגרפה לכודן?
האם לא ידעתם למה יביא הדבר?

משרד לדרישתכם לתוספת תקציב, מבחינה
פוליטית מני מתנגד לכל התקציב הזה. מני מסוכנע שבמסך אילולא היה קיים
משרד החוץ, תוצאות המדיניות שלנו ועמדתנו בעולם לא היו יותר גרועות.
ואין זה ענין של המאמצים האישיים של כל אחד מהצירים שלנו, אלא זה
ענין של מדיניות החוץ שלנו בכללה.

ד"ר אבנר:

אתם תסלחו לי. אם אשים את הדגש על הבעיות
התקציביות ולא מכנס לפירוש הרקע המדיני

משר החוץ המביר בכנסת.

לדברי מר ספיר, הקורים שהובחו ביסוד
המדיניות במרץ ובחול בקבעו על ידי הממשלה בשיתוף פעולה הדוק עם משרד
החוץ והשלוחות שלנו בחו"ל, סוחאבים לכל התכונות הפוליטיות. מנו מסוכנעים
שאנו עושים לפי מיטב יכולתנו כדי להתאים את כיוון המסברה לשוניים
החלים בפעולה המדינית של כל הארצות.

משר לאורחי הממשלה הבאים למרץ במסגרת
הפעולה המסברית, קשה לציין הרבה דוגמאות בהן לא רכשנו ידידים ובני
ברית לענייננו על ידי פעולה זו.

מה שנוגע לרכישת בתים לנציגויות לנו
בחול, הרכישה נעשתה בשנים שעברו והיא נעשתה על רקע ההתלבנות של היהדות
הסקוטית, כדי לעשות למען ישראל ולתורה את תרומתה להרפת ייצוגה של המדינה.
לא ידועים לנו מקרים מבישים או מקרים שבעקבותיהם באו תוצאות שליליות.
בשנה האחרונה ברכש באורה כזאת רק בית אחד - הבית לצירות בגרובסטרידאו
שברכש כתרומה של יהדות אורגוואי. ולפי התרשמותנו מנו, זו הייתה פעולה
חיובית בהחלט.

ביחס ללשכה לעניינים פיוחדיים, מני מאשר
ממד שאין בממשלותי לספור מה פרטים. ישנה סוסדות אחריה במדינה שאם
יכולים לספור פרטים אלה.

י. ספיר:

מני מפנה את השאלה ליו"ר הועדה.

היו"ר י. גורי:

שאלה זו הועלתה לא פעם בכנסת מקריאה
השניה והשלישית של התקציב. במחול הריכוזים
השיב מר החוץ, והתשובה לא הניחה את דעת אומגלים. הוא המביר מדוע לא
נתנו המסגרים בוועדת הכספים. מני יכול להביח שבמסך הפעם ישיב אותה תשובה.
מכל מקום, מני מוכן לפנות למר החוץ ולומר לו שאחרי הועדה בקשו המסגרים
על פעולת הלשכה ותקציבה ותכן תשובתו של ד"ר אבנר בענין זה.

ד"ר מברנר:

אני חושב שיש מי-הגנה נוחס לתפקידי הלשכה.
הלשכה מטפלת רק בפעולות הנעשות בחו"ל.
ואני יכול להבטיח לחברי הוועדה שאין קשר בין סעיף תקציבי זה ובין
הנושאים שעליהם דברו סוזאייב ובדר.

אשר לשעלתו של ד"ר בדר מדוע הסכום קטן
כזה שהיה מטובי-שעברה, הרי מנשיה המקבילים משכורת שלשכה זו מינם כוונתם
בטבלה ובחלק בכלל מינם כוונתם, ואני חושב שכך צריך להיות הדבר. הסכום
שחלטה תקבל הגנה הוא יותר גדול, אבל הוא מינו בכלל בסעיף זה אלא בסעיף
קבלת היצוא-רשמה שלם בדרך הרגילה.

אשר להרכב הנציגויות הדיפלומטיות
והקונסולריות, מצלבו בשרד החוץ אין כל מטרה ספציפית והתקבילים עובדים
מבלי לבדוק את השתייכותם המפלגתית. בפגל עובדי משרד החוץ ישבו עובדי
המסתייכים למפלגות שונות בישראל ובדרך-אמצע יש מספר ניכר של חברי
ממא.

אשר לפגנה משרד החוץ והקשר עם הנציגויות
בחו"ל, הנציגויות קשורות עם המחלקות המרכזיות במשרד החוץ שהן גשיתוף
פעולה עם המחלקות התפקודיות סדרי-כיסים את הנציגויות בחו"ל ומתמסכים
ביניהם ובין יתר משרדי הממשלה במרץ. העבודה מחולקת בין המחלקות לפי
המסחים הביטורניים ולפי התפקידים המקצועיים, והינם מינה בתחת לחלוקה
אחרת, גם מינו רוצים לפגוע ביעילות העבודה. דומני שסיטה זו מתבטאת
בכל משרדי החוץ בעולם. אם יש לסר מפיר הצעות אחרות, נשמע ממך לקבל אותן.

אני חושב שספר עובדי משרד החוץ, במחשב
עם הקמת נציגויות חדשות, ירד בהשוואה לכל יתר משרדי הממשלה. עכשו
עובדים במשרד החוץ 287 עובדים בעוד שלפני 5 שנים עלה מספרם ל-350.

המחלקה הכלכלית מטלאת תפקיד של היגיון
הפעולה הכלכלית בין השליחויות שלנו ובין כל הגורמים הכלכליים. נוסף
על כך היא אחראית לכרימת החוזים וההסכמים המסחריים. אם מחלקה זו תוצא
מכלל פעולתה, לא נוכל להבטיח את התיאום שמוכרח להיות גם על רקע של
הפעולה המדינית, כי אז אפשר להפריד בין השטח המדינה והשטח הכלכלי.

אשר לסדור בערבית, אני מצטער שלא אוכל
להשיב על כך עכשו, ומבקש אתהנוגעיה בדבר לתת תשובתם על כך.

אני מצטרף לדבריו של סר פורדר על חשיבות
ההסברה. אני רק מקווה שדאגה זו שאנו דואגים והאחריות הרובית עליה
בשטח פעולת ההסברה, תהיה לא רק מנת חלבו אלא שותפים יהיו לה גם כל
חברי ועדת הכספים.

אנו שטנו לב להערות מבקר המדינה בשטח
האדמיניסטרטיבי, שלא תמיד זהה עם הגישה שהובאה בצורה דג הכללית בדו"ח
של מבקר המדינה; מבלי שצויינו שם הפרטים והעובדות, ולפני הנחתו של הדו"ח
על שולחן הכנסת העירונו את הערותינו, ולפי מיטב הכרתנו השיבנו על רוב
התלונות של מבקר המדינה. נוסף על כך, רוב התלונות התייחסו לתקופה שהיא
חלק מהעבר ובמרוצת השנים האחרונות ופרו הדברים שהתלונן עליהם מבקר
המדינה. אבל אין ספק, אנו שמים לב להערות מבקר המדינה ואם יש פקרה
לשפור, אנו עושים זאת.

לדבריו של סר סוזאייב, מינו חו"ל וזו היא שיכולנו
לעשות יותר במניעת כיוון המדיניות התורכית כפי שהיא מתבטאת היום. מינו
חובשים שהמדיניות התורכית תוכל להיות טובעת על ידי הגברת הייצור שלנו
שלפי דעתנו הוא מפתיק שם, ובעתה על ידי הציר בכשרון המכסימלי, ויש
לנו אסון רב בו ובחבר עובדיו. מינו חושבים שהגורם נעוץ בסיבות שאין
טר סוזאייב, אלא בקונסטלציה הפוליטית, שהזכיר אותה סר דיין. התפורות
שחלו במזרח התיכון, וביניהן ברית בגדד, מהוות אחת הסיבות העיקריות לכיוון
המדיניות התורכית.

אשר לשטח הכלכלי, אין ספק שאנו מעדיפים
את השוק התורכי, לזו אחת הסיבות שחבר הכנסת סוזאייב בהיותו סגן סר המסחר
והתעסיה נרתם לשיתוף פעולה שלא אטנו. נוסף על הטלחות היוצאות לתורכיה,
שלחנו לשם כמזכיר ראשון איש כלכלה טובהק שאוכיח את כשרונו ויכולתו
במחלקה הכלכלית של משרד החוץ - סר אלון.
(המסך הישיבה רטמה עע)

לפני כן רשמה מא,
ע.ע.

תקציב משרד החוץ (המשד)

י. ספיר:

מקור הידיעה שיש לי נובע מעובדה שאין להכחיש. חולק בחלק ממשרדי הממשלה ביולטין, שלא נתפרסם ברבים, שבו הופיעו ידיעות כלכליות שונות שמקורן יכול להיות אף ורק התכתבות פנימית של המפעלים השונים, שנזכרו בביולטיין, עם אנשים בחו"ל או בארץ. מכאן המסקנה שקיימת צנזורה חשאית. השאלה היא: האם משרד החוץ הוא הכחובת לביולטיין?

ד"ר אבנר:

אם אקבל יותר פרטים, אוכל לבדוק את העניין ולטטור על כך תשובה לוועדה.

התשובה שנבחי ביחס ללשכה לעניינים מיוחדים פכוונת גם לשאלות חברי הכנסת סוזאייב וכדו.

לדברי חבר הכנסת חזני, כאמור, הרחבת מבצע ההסברה מתבטא בחוספת של 158,000 ל"י בלבד, אשר לטענה סורדים ל-100,000 ל"י, בערך, ע"י הקפאת החוספת בגובה של 100% של התקציב, 600,000 הדולר שהוקצבו בזמנו, הוקצבו לפעולה חד פעמית, ככיון שלפי אופי הדברים אי-אפשר היה להקציב באמצע הזנה אח הסכום לתקופות ארוכות יותר. היות והיינו עוד נסולי נסיון, היינו זהירים בהוצאת הכספים, ויצא איפוא שהסכום הזה הוצא במשך שנתיים, בשנת הכספים 1954/5 ו-1955/6, בשנת הכספים 1955/6 הוצאנו את היחרה בסכום של 600,000 ל"י כפי שאמרתי, מהוך רצונו של האוצר להקפיא את התקציבים, העמיד לרשותנו את הסכום שהוזכר מקודם. ברור שעם הרחבת הפעולה אנו חדורי הכרה שלא נוכל לקיים בסכום הזה אפילו את הפעילות שהתחלנו בהן, ועל אחת כמה וכמה שלא נוכל להרחיבן.

הסכום של 145,000 ל"י הוא לפתיחת שלוש נציגויות, נציגות אחת היפתח כקונסוליה באטלנטה, שהיא צורך דחוף של הטעיות האמריקנית, על מנת שהיא תוכל לקבל על עצמה את פעולות ההסברה ואת הפעולות הרגילות המוטלות על נציגות קונסולרית בכערב הדרוכי של ארצות הברית, ועי"ז להוריד מהנשל הקשה הרובץ על הקונסוליה בשיקגו. ברור שגם קונסוליה קטנה זו, שבה יעבוד רק איש אחד עם מזכירה, איננה יכולה לכסות את השטח הרחב של דרום ארצות הברית.

הנציגות השניה היא באחת ממדינות אמריקה הלטינית, בחלקה הצפוני מערבי. אין לנו שח כל נציגות, אינו מכסים את השטח הרחב של אמריקה הלטינית, וכפר ציינתי מקודם את חשיבות ידיוחה עם מדינת-ישראל.

אנחנו חושבים על פתיחת נציגות במדינת אקוודור, אבל עוד לא ברור סופית אם זוהי המדינה בה נרכז את הפעולה בשטח הצפון מערבי של אמריקה הלטינית.

הנציגות השלישית היא קונסוליה כללית בארץ אנבה בירת חבש. אנחנו הצלחנו סוף סוף לבוא בקשרים עם חבש, שהסכימה לחילופי נציגויות קונסולריות, דבר שאין להעריך את חשיבותו לא רק לגבי היבשת האפריקנית, אלא בהתחשב עם הקמת סודן העצמאית וארצות אפריקה הצפונית, שהן בדרך כלל עוינות לנו.

ע.ע.

בלי שום ספק, שנציגויות אלו הן כטיפה
בית שעדיין עלינו לטלאו, אם ניקח בחשבון שבכל דרום אפריקה יש לנו
צירות צנועה ביותר, בה פועל רק ציר אחד עם מזכירה, נוסף לקונסוליה
הכללית בה פועל קונסול ומגן קונסול לעניינים כל ים, נכין עד כמה
חלשים כוחותינו בכל השטח העצום האפריקני והאסיאתי גם יחד.

הסכום של 146,000 ל"י מיועד להרחבת
פעולות פנימיות גרידא, אין לזה כל חשיבות עם פתיחת נציגויות חדשות.
הסכום מיועד לקבלת שלושה עובדים ישראליים נוספים, שני עובדים מקומיים
נוספים, הגדלות בסעיפים ארגוניים והגדלת ההוצאות על דואר, מכרזים,
שכר דירה וכו'.

משרד החוץ מסתייע, בלי שום ספק, בחלקה
הנוצרית שבמשרד הדתות ומנצל את הסנגורן שלה ואת ידיעותיה. אנחנו
מנסים לגייס אישים בעולם הנוצרי לפעולה בקרב העולם הנוצרי.

ס. חזוני:
התכוונתי לאנשי הדת בארץ. מדוע לא
מסתייעים בהם לפעולה בקרב הנוצרים בעולם?

ד"ר אבנר:
בכוונתנו לטנות אדם מיוחד לריכוז הפעולה
בין הכנסיות שבארצות הברית. ישלח למטרה
זו איש מיוחד המנוסה בכל הכעיות בשטח זה.

פ. חזוני:
אני משוכנע שהופעתו של הרב הרצוג, למשל,
או אישיות אחרת בקרב חוגים דתיים לא
ריאקציוניים של העדות הנוצריות השונות תשמש אפקט הרבה יותר גדול כאשר
הופעתו של אדם חילוני, מדוע משרד החוץ אינו עושה דבר בכיוון זה?

ד"ר אבנר:
הרב הרצוג כבר יצא פעם בשליחות כזאת.
אביא את הצעת חבר-הכנסת חזוני לידיעת
כל הנוגעים בדבר במשרד החוץ, בלי שום ספק והצעה זו תתקבל באהדה.

לשאלות חבר הכנסת אריאב, תסורת השתתפותנו
בסיוע הטכני של האו"ם אנחנו מקבלים עזרה טמטית סכל הארגונים הבין-
לאומיים, ע"י שליחת טומטחים ומדריכים לארץ, שהיא עולה פי כמה על הסכום
שאנחנו חורמים לארגון זה. יש לנו רוח גדול מפעולת גוטלין זו.

לשאלות חבר הכנסת בדר, שער הסטבע הוא
השער הרשמי של 1,800 ל"י הדולר, ואין כל סערים אחרים.

סעיף החלקה לחקר והסברה, כפי שהוא
מופיע בפירוט, מכון לחי מחלקות: החלקה להסברה והחלקה לחקר שבמשרד
החוץ, שעצם פעולותיו ידועות לכולם.

שאלו מדוע העובדים המקומיים בצירות
השונות אינם מופיעים בפירוט. ככיון שאין להם זכויות על עובדי המדינה,
הם נבלעים בחוך הסעיף הכללי של הוצאות.

על האלה מה עושה החלקה הכלכלית עניתי
כבר בחשובה לשאלת חבר הכנסת ספיר.

ע.ע.

במרכז ההשקעות יויכ בציג משרד החוץ.
אין לו כל תפקידים סודיים או תפקידים מדומים אחרים, אלא ליחף פעולה
למען השגת הסטרה - עידוד השקעות הון.

קצה לי להיכנס פה לויכוח על הניכוחים
שהביא חבר-הכנסת בדר לכילון ההחברה שלנו בחוץ-לארץ. אנו משוכנעים
שאנו עושים לפי מיטב יכולתנו, ותוצאות פעולתנו כתבטאת בהרחבת אוהרי
עניננו ברחבי העולם ובמיוחד בארצות הברית בה הצלחנו, למרות כוחותינו
המצומצמים, לגייס חלק ניכר של הסנטורים, גם של המפלגה הרפובליקנית
וככובן גם של המפלגה הדימוקרטית, שהיתה חסיד יותר אדהדל לעניננו.
המספר הגדול של הסנטורים ושל האישים האחרים שגייסנו רק מוכיח עד
כמה עטלנו הצנוע נתן פרי.

חושבני שאורח החיים של נציגינו בחוץ-
לארץ הוא אחר הצנועים ביותר בהשוואה למדינות אחרות, וכבר ציין שר-
החוץ שמשכורות פקידי משרד החוץ בחו"ל הן הנמוכות בעולם, אין מדינה
ברחבי העולם היכולה להסתוות אהנו בשפל רמת המשכורות. ברור שהתפקידים
המוטלים על נציגי משרד החוץ מחבים תנאים מינימליים של ייצוג, צניעות
יתר, שחהיה דומה יותר לצניעות שאנחנו דורשים במסגרת החיים הישראליים
בארץ, רק תחטיא אח הסטרה ותעשה את עבודתם המדינית וההסברתית של
נציגינו בחו"ל לבלתי מועילה.

אם חבר הכנסת בדר ציין שהמספר של קסטלר
"גנבים בלילה" הוא חומר הסברתי לטובת ישראל, הרי זה רק מוכיח עד כמה
מחובתנו להרחיב את פעוליות ההסברה שלנו לא רק באנשים, אלא גם בחומר
הסברתי מותאם לרקע של כל ארץ וארץ.

א. אבריאלי:
אני רוצה לציין שקסטלר הוזכר ע"י המנהל
הכללי של משרד ראש הממשלה, מר קולק,
לבוא לארץ ולכתוב אח הספר הזה, והמטלה עזרה לו באיסוף החומר.

ד"ר אבנון:
חושבני שאין צורך לחזור עוד פעם על
הצורך בגיוס כל האמצעים והכוחות לפעולות
ההסברה והמדיניות שלנו בחו"ל, ובדאי שלא נוכל לעשות זאת בלי האמצעים
המינימליים שצריכים להעמיד לרשותנו.

תקציב משרד ראש הממשלה

מ. חזני:
מופיע בתקציב סעיף "הוצעה הכלכלית"
בסכום של 2000 ל"י. הוצעה הכלכלית
כבר איננה פועלת זמן רב. האם עלי להניח שמתכוונים להפעילה, כי אחרת
לשם מה יש צורך בתקציב?

בקשר למחלקה לעניני הערבים. מי הוא
האחראי לעניני הערבים, ומהי מידת התיאום בין המחלקה הזאת לבין המשרדים
האחרים שיש להם נגיעה לעניני הערבים?

לשכת העתונות. בתוך הפירוט של סעיף
לשכת העתונות ישנם סכומים המיועדים לקשר עם העתונות היזמית. באותו
זמן ישנו כמעט בכל משרד ממשלתי קצין הסברה. האם יש כאן כפילות, או
שהאחד משלים את השני? מהי מידת התיאום, והאם אין מקום לריכוז בנידון
זה?

ישנו בתקציב סכום לקשר עם עתונות
החוץ בארץ וכן ישנו סכום למחקר בקשר לזה. ישנו סעיף דומה גם בתקציב

ע.ע.

משרד החוץ, שלפי דברי ההסבר גם הוא עומק באותם העניינים, האם יש כאן כפילות, או שהאחד מטלים את השני? מהי מידת התיאום?

כל משרד מטלתי מוציא כ-200,000 ל"י למודעות בעתוננים השונים. כיצד מתחלקות המודעות בין העתוננים השונים המופיעים בארץ, האם לפי מסתח מסויימים?

האם המטילה מוסרת מודעות גם לעתוננים הלועזיים, ועי"כ תומכה בהם בעקיפין?

שירות השידור. בחוץ פירוש התקציב של שירות השידור מופיע סכום של 630,000 ל"י לשירותי ההנדסה. באותו זמן מופיע בתקציב משרד הדואר סכום של 841 אלף ל"י לאותו תפקיד. אני הבנתי עד עכשיו שתכניות שירות השידור כפופות למשרד ראש המטלה ואילו הצד ההנדסי כפוף למשרד הדואר. מהי מידת השותפות בין שני המשרדים האלה ולמה מופיעים בתקציבים של שניהם סכומים לשידור ההנדסה? כמה עולה בסך-הכל השירות הזה?

חברי כנסת מסייעות שונות טוענים שיש קיפוח בכדור "הכנסת וועדותיה", אנשי שירות השידור מנמקים זאת בחוסר זמן. אולי כדאי היה להרחיב את זמן השידור של התכנית הזאת?

מקומם של העניינים הדתיים והתרכות הדתית בחוץ שירות השידור הוא מצומצם מאוד, בייחוד בהשוואה לסכומים הנוצריים התופסים 75 שעות. האם אין בחכמיכם להרחיב את השידורים האלה?

א. הרצפלד: באיזו מידה מתקדמת המועצה המדעית בעבודתה?

מדוע צומצם הסכום בשביל הענקות לאמהות שילדו את הילד ה-10. אולי כדאי לקבוע את ההענקת לילד ה-8?

אולי יכול משרד ראש המטלה להזייע על כך שתכנית החדשות האחרונה חיינתן בשעה 23.00, ולא בשעה 24.00? שמעתי שרוצים לקבוע את תכנית החדשות גם לשעה 23.00 וגם לשעה 24.00. אני חושב שזה רק יגדיל את ההוצאות? מי קובע את זמני התכניות השונות? לא חסיד זמני התכניות מותאמים לצרכי התרופים.

ט. חזני: מה עם ההצעה לאיחוד תחנות השידור השונות?

י. ספיר: מי אחראי על מסירת הכרוניקה מהכנסת? לאחרונה שידרו ב"קול-ישראל" קטעים מדברי השרים לפתיחת הדיון על התקציב וקטעים מתשובות השרים למבקרים, טבלי להזכיר בכלל את דברי המבקרים.

מסירת הכרוניקה מהנעשה בארץ ע"י שירות השידור איננה אובייקטיבית. למי צריך לפנות כדי לקבל הסבר על פעילות המכשירים המיועדים לחסירה, האזנה וצנזורה?

ע.ע.

אמסור את החשונה בעצין זה סחר בבוקר.

ד"ר ארנון:

י. בדר:

אמשיך בשאלתו של חבר הכנסת טפיר.
מכשיר האזנה עולה 1000 דולר, והוא אינו נמכר לפרטים, אלא רק לממשלות וגופים רשמיים, עד היום נמצאו ארבעה מכשירים כאלה, שעלו 4000 דולר. איפה מופיע בתקציב הסכום הזה? העיקוב אחרי אנשי מפלגות או פוזיציות צריך לעלות מליון ל"י, איפה הוא מופיע? מהדיונים בוועדה הפנים בקשר למכשיר ההאזנה שנמצא אצל חבר הכנסת סנה ברור, כי האדם המרכז את האינפורמציה בעצין זה הוא מר בן-גוריון.

אני מציע למחוק את ההקצבה לכשכורת בשביל המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, כי האדם שמכהן בתפקיד זה - ויש להניח שהוא יכהן גם בשנה התקציבית הבאה - הוא האדם אשר פרסם ב"סיימס" הלונדוני מכחב גלוי בו הוא כתב על עצמו שהיא היה עוזר לבולשת הבריטית נגד הטירוריסטים, שהודות לו נתגלו תכניותיהם ונכשלו. מתוך זה ברור יש מקום להנחתי, כי לא רק ראש הממשלה מרכז את עניני האזנה והעיקוב אחרי אנשי ציבור ומדינאים, אלא גם האנשים הקרובים לו.

בנוגע לשירות השידור, אם בתוך נאומי בכנסת, שנמשך שעה או שתיים, אמרתי משפט אחד או שני משפטים לטובת הממשלה, הרי יביאו בשידור דוקא את הדברים האלה, והרי בשירות השידור יושבים דוקא אנשים מוכשרים. בכל האינפורמציה של שירות השידור ישנה כגמה פוליטית ברורה - לא רק להשתיק מה שאומרים אחרים, אלא אפילו לסלף את דבריהם. מלבד זאת, תכניות שירות השידור משעממות, אין בהן כל הומור, וגם התכניות הטוסיקליות אינן טובות.

הייתי רוצה לקבל אינפורמציה על הכנסות שירות השידור והוצאותיו, אם ההכנסות אינן מספיקות, מדוע לא לתת מודעות מסחריות ובתמורתן לשפר את השידורים?

עלי לציין שמרכז הטיכון מבוהל באופן משקי ומאורגן יפה מבחינה טכנית. הייתי מבקש לקבל את מאזן המוסד הזה. היה רצוי שמוסד זה יבוהל בצורה משקית עצמאית.

בנוגע ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אני חושב כי לאחר 8 שנים להקמת המדינה הגיע הזמן שנקבל דו"ח שוטף על ההכנסה הלאומית. אמנם אני רואה התקדמות ניכרת בהכנות, אבל האינפורמציה מפיצלת לפי הענפים.

אני מציע להזמין עובד מדינה מטעם אגף נכסי המדינה, או עובד מדינה אחר - לפי החלטת הממשלה - שיוכל לתת אינפורמציה מלאה על ההוצאות בקשר לשידורים שנעשו להבטחת דיוור ביחשלים לחברי הממשלה ולצמרת המשרדים.

מר לוי יצחק: לשאלותיו של חבר הכנסת חזני, הכוועצה

הכלכלית הוקמה בזמן יבעות הפיקוח הכלכלי היו חמורות מאוד. הכוועצה מיימה את תקופת כהונתה עם הבחירות לכנסת. טרם סוכם אם להקימה מחדש, אולם קיבלנו הוראות מראש הממשלה לשריין סכום מסויים להפעלת הכוועצה.

פ.ע.

תפקידה של המחלקה לעניני הערבים הוא לתאם את פעולות הרשויות הממשלתיות השונות של המשרדים השונים, כולל הממשל הצבאי, כך שלא יהיה ביניהן ניגוד ושיהיה קו מסוים לצורך זה כשתחף היועץ לעניני הערבים בהתייעצות המוסדות השונים הדנים בענינים אלה, הוא גם כשתחף פעולה עם הממשל הצבאי ומוסדות הכסחון, על מנת לתאם את הפעולה גם בשטח זה. הוא משמש כנציג מתאם בכל מיני גופים, המוקמים לפעמים בעזרתו וביזמתו, לא קיים גוף מרכזי הדן בכל הבעיות, אלא הגופים מחולקים לפי בעיות קרקע, בעיות מסים וכדו'.

פ. חזני: כי הוא הפוסק האחרון?

פר יצחק לוי: משרד החינוך הוא הסוכות העליונה לעניני חינוך, משרד החקלאות הוא הפוסק האחרון בעניני חקלאות וכדו'. הבעיה איננה כיהו הפוסק האחרון, הבעיה היא שהפוסקים יהיו בתיאום לקו הכללי של כל המשרדים.

לשכת העתונות, בכיון שבכל משרד מסלתי יטנו קצין עתונות, נוסף לזה ישנם בלשכת העתונות שלישה כתבים רפורטריים שכתפקידם לאסוף ידיעות מהמשרדים הממשלתיים ולמסור אותן לידיעת הצבא, בעוד שתפקידם של קצינים העתונות במשרדים השונים הוא: 1. למסור לידיעת הצבא על הפעולות שמשרד מעוניין שהצבא ידע עליהן; 2. לקבל תלונות מהצבא ולענות עליהן; במידה שהעתונות פונה למשרד, לתת לה תשובה מסמכת. תפקידם של הכתבים הוא תפקיד יוזם, לחפש את הידיעות החשובות לצבא להביאן לידיעת הצבא ולא לחכות לידיעת הצבא, אגב, 40% מהידיעות שמתפרסמות ע"י לשכת העתונות כבידיעות מכתבים אלה, קצינים העתונות של המשרדים אינם יכולים לעסוק בזה גם במחיצת הזמן, אם הם יעסקו בריפורטריה, היא גם לא תהיה מקצועית.

בקשר עם עתונות בארץ, משרד החינוך עוסק בהסברה מחוץ האספקט המדיני של הבעיות, לשכת העתונות מספקת לעתונאים את החומר על הכתרה בארץ, פרט לאספקט המדיני.

בקשר למודעות המתפרסמות בעתונות, משרד הרוצה לפרסם מודעות, מציין ב-99% של המשרדים את העתונות שבהם הוא רוצה לפרסם.

פ. חזני: לפי איזה שיטה עושה זאת המשרד?

פר לוי יצחק: אינני יכול לענות בשם משרדים אחרים, במידה שיש ידיעות אשר כל הצבא צריך לדעת אותן, המשרדים בודאי יודאים לכך שהן תתפרסמה במכסימום של עתונות, אבל אין אנו מסוגלים על כך, ואין אנו יכולים לשנות את החלטותיהם של המשרדים.

אשר לעתונות הלועזרית, אנחנו מפרסמים מודעות בעתונות הלועזית רק במידה שיש לנו ענין בזה, בדרך כלל, אנחנו ממעיטים לעשות זאת.

פ. חזני: למי עלי להפנות את שאלתי בדבר השיטה שלפיה מחלקים המשרדים את המודעות לעתונות?

ד"ר ארנון: רשמתי לפני את השאלה, ברור שאינני יכול לתת מיד תשובה, אברר את הענין.

מר לוי יצחק: מחלקת ההנדסה של שירות השידור כשתמכת בשירות הרדיו של הדואר, הדואר הוא קבלן הנדסי לגבי שירות השידור, ובחקצ"ב שירות השידור מופיע הסכום המשתלם לקבלן זה בעד השירותים, אין זה זהה עם מחלקת ההנדסה של הדואר, הממלאת פונקציה זו וגם פונקציות אחרות.

בנוגע למדור "הכנסת וועדותיה", גישתנו לענין זה כותבית בככה דברים: 1. שהמדור צריך לסקר נאמנה את הכתרת בכנסת; 2. שהשידור צריך להיות מעניין, איננו מודרכים ע"י שיקולים של הבלטת דעות מסוימות, הבלטת סיעות מסוימות או איזים מסוימים. אנחנו משתדלים לשרת נאמנה את ענין המדינה כולו, האנשים העורכים תכנית זו עושים לפי מיטב היקול המקצועי והחברתי הכללי, כפי שהם מעריכים זאת, נדמה לי שמספר המקרים בהם אין לסיעות השונות מקום להתאונן עולה על מספר המקרים שבהם יש להם מקום לכך, אני מוכן להניח שיש גם מקרה של שיקול מוטעה, אבל זהו מקרה ולא שיטה.

ד"ר ארנון: אני רוצה להוסיף בקשר לזירות ההנדסה כל ההוצאה על שירותי ההנדסה של שירות השידור היא 630,000 בשביל "קול ישראל" ו-240,000 ל"בשכיל קול-ציון-לגולה", הדואר אינו כדוריה מפעולה זו.

מר לוי יצחק: התאמת התכנית היא קשה מאוד, איננו עם בעל תרבות משותפת, לגבי כל תכנית, חלק מהכאזנים מתלהב וחלק רואה בה טעויות.

התאמת זמני התכניות הוא ענין עדין מאוד. רק אתחיל הוסיף בקר האזנה שאנחנו עומדים לפרטט ביטום הקריובים לידיעה הציבור, שמטנו תוכלו לדעת מהו אחוז המאזינים המתלהב ומהו אחוז המאזינים המתנגד לכל תכנית, סקר מאזינים זה נערך כדי לברוק מחדש את התכנית.

מדברי חבר הכנסת חוני סזתמק, שאיננו מקדישים לעצמנו זמננות את הזמן שאנו מקדישים לסקסיים של העדה הנוצרית, מסת השעות שאנו מקדישים לענייני דת וכנסיות עולה לעין שיעור, ישנן תכניות הודו ומסורת לקראת כל חג, ישנן תכניות של פרקי חזנות, קריאות מהתנ"ך ועוד, אנו עומדים להתקין עוד משרד, ואז יתכן שפוכל להקדיש יותר זמן לתכניות אלו, כיום אנו מוסרים לפחות שעה וחצי ליום לתכניות ערביות.

אשר לאיחוד קולי-ישראל עם קול-ציון-לגולה ובלי צה"ל, קיימת מגמה כזאת, איננו חושבים שכרנע הזמן התאיים לצמצום תכניות גלי צה"ל, אנחנו מנהלים טי"מ עם הסוכנות היהודית בקשר לאיחוד קול-ישראל עם קול-ציון-לגולה.

לשאלותיו של חבר-הכנסת הרצפלד, המועצה המדעית עתה שורה של פעולות בעצמה, אבל תפקידה העיקרי הוא לא לעשות מחקרים בעצמה, אלא לתאם ולעודד מחקרים שיעשו ע"י מוסדות מדע אחרים, אוכל לציין 3 מחקרים שהמועצה המדעית עוסקת בהם: ניצול אנרגיית השמש, המתקת מים מליחים וחקלאות המדבר.

היות והעליה היא קטנה יותר, מספר האמהות בריכות הילדים הוא קטן יותר, ולכן גם קטן הסכום המיועד להענקות.

ע.ע.

אין ספק שהעברת השידור האחרון של החדשות לעה 24.00 לא הצליחה, ואנחנו עומדים להחזירו לעה 23.00.

לשאלותיו של חבר הכנסת ספיר, בקשר לשידור "הכנסת וועדותיה" כבר דיברתי, ואין לי מה להוסיף.

מגמתנו הכוונת בשידורי "קול ישראל" היא ברורה - לאחר את תושבי המדינה מסביב לפתרון הבעיות הבערות של המדינה ולעודד כיווג גלויות. מגמתנו מכוונת לטובת הכללית של המדינה, ולא לטובתו של איזו חלק במדינה.

אין למשרד ראש הממשלה ואין לתקציבו שום קשר ללשכות מיוחדות.

לשאלותיו של חבר הכנסת בדר, אנחנו משתדלים בזמן האחרון לשיפור התכניות, שתהינה מענינות יותר ושהיה בהן יותר הוסיף. שלחנו גם איש צעיר מוכשר, מר יצחק שמעוני, לחו"ל כדי להשתלם בהגשת חכניות בידור, ואנחנו מרגיזים כבר את ההשפעה.

אין לנו להתבייש ברמה הכללית של השידורים, יש ביניהם גם שידורים מעולים. על כל פנים, איננו מסתפקים בקיים, ואנחנו משתדלים לפרו.

אשר להצעה לשידור הודעות מסחריות, לאחר דיונים רבים נבעיה זו סיכמנו לעצמנו איש להימנע עד כמה שאפשר מהפיכת שירות השידור למכשיר פרסומי, כי אז השידור יהיה בודאי גרוע מאוד.

חבר הכנסת בדר ביקש מאן מיקי של המרכז למיכון משרדי. בסוף כל שנה תקציבית מוגש דו"ח כזה לחשב הכללי, שמתפקידו להפציאו לכל הנוגע בדבר.

אומדני ההכנסה הלאומית לא נעשו רק בלשכה לסטטיסטיקה, אלא גם בלשכה היועצים הכלכליים וגם בבנק ישראל. בתכנית הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לפרסם השנה עבודה בשטח זה.

ארגון הסטטיסטיקה בנוי כך, שבכל משרד כמשלתי נאספים המסמכים המשמשים יסוד לסטטיסטיקה לפי הנהיות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אשר מעבדת אחר-כך את החומר כבחינה סטטיסטית.

מהו החומר הסטטיסטי שאינו כחפרסם בפרסומי הלשכה המרכזית?

י. בדר:

מלבד הסטטיסטיקה הפיסקלית, כל הסטטיסטיקה מרוכזת בלשכה המרכזית.

ד"ר ארנון:

בין האוצר, הבנק הממלכתי והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ישנו דיון מתמיד בקשר להתאמה, באופן מיוחד בקשר לסקר על ההכנסה הלאומית. השנה התקדמנו בשטחים מסוייכים הדרושים לסקר הכללי של ההכנסה הלאומית, ואנו מקווים שבקרוב נוכל לעבור להערכה ברורה יותר. אינני יכול להגיד שההערכה תהיה מדוייקת מאוד, אבל אני מקווה שבפרסום יהיה כבר הסבר באיזו מידה יכולה להיות טעות בסיכום הכללי.

ע.ע.

חבר הכנסת בדר טאל על ההכנסות וההוצאות

של יירות השידור, אנחנו מעריכים את ההכנסה ברוטו של רשיונות הרדיו
ב-1,400,000 ל"י, אנחנו מעריכים את ההוצאה הכוללת לגביית דמי הרשיונות
ב-70,000 ל"י, בערך. ההוצאה הכוללת של "קול ישראל" היא 1,618,000 ל"י.

אני מקווה שבשנה הבאה נוכל לתת אינפורמציה

טובה יותר על הכסוף לסיכון משרד.

תקציב משרד הפיתוח

י. ספיר:

סופיעות בעתונות ידיעות בלתי פוסקות
על קבלת עובדים חדשים למשרד זה, ביניהם
גם לתפקידים מנהליים, עם תוספת לוואי של בעיה פוליטית מפלגתית, ואפילו
ללא אישור נציבות המנגנון. האם עובדים אלה כלולים בתקן ובתקציב, והאם
יש באמת צורך בהם?

מהו הקשר בין משרד הפיתוח לבין המינהלים
של כל המפעלים העומדים לפיקוחו; מהי מידת השליטה, ההתערבות, הידיעה
והפיקוח של המשרד על המפעלים האלה; איזה מפעלים עומדים לפיקוחו של
משרד הפיתוח; האם המצב הנוכחי משביע רצון; האם אין הצדקה לשנות מן
המקובל והשגרה ולהפוך את המפעלים לגופים הרבה יותר עצמאיים?

הורכבו בזכור פועלות מנהלות וכונן מנהלים.
מהו הקשר בין המינהלות והמנהלים? איך משתלבת מינהלה ציבורית, המסוגלת
ע"י הממשלה, בתוך ההירארכיה המינהלית?

יש לי דעה סקפטית במקצת לגבי הערבה.
מלבד גידול התמרים, כל התכניות נראות לי כדמיון שאין לו אחיזה במציאות.
לדעתי, יש כפילות וטרבול גדול מדי לגבי אובייקט זה שכבר עלה בסכומים
ניכרים. לי נראה שהדבר הזה אינו מוצדק. כהי החקפת המשרד בעניין זה?
אגב, כמה הושקע בערבה סאז קום המדינה?

מהו היעיליב בין עבודת המחקר של המשרד
לבין עבודת המחקר של גופים אחרים הקיימים בארץ? הפרסומים שניתנו
בקשר לניצול הנחושת, למשל, טוכיחים שהמחקר בעניין זה נעשה ע"י אנשים
זונים, ללא החיאות הדרוש.

אעבור למפעלים עצמם. עוד לפני שלוש
שנים שמענו, כי לאור המחקר שנעשה בקשר לניצול הנחושת, אפשר כבר
להזכין את הציוד הדרוש. לא זכור לי כמה הוזמן. אני רק זוכר שהיה
ויכוח בעניין זה והסכומים המוצעים הוקטנו בהרבה כתיך הנחה שאין בסחון
לי השיטה שהוצעה היא המתאימה, אינני יודע כמה הושקע עד היום. אני
רואה בתקציב סכום של 2 1/2 מיליון ל"י, וזה בודאי לא למחקר כי אם
להשקעה בציוד, היום אנו שומעים כי השיטה שלפיה רצו להפיק את הנחושת
היא יקרה מדי וישנה שיטה אחרת שלפיה אפשר להוזיל גם את ההשקעה וגם
את ההליך הניצול וההפקה. לא קיבלנו עד היום הודעה ברורה מצד משרד
הפיתוח אם הוא כבר עלה על דרך הכלך בעניין זה, או שהוא מגיש עדיין
באפלה.

ישנו בתקציב סכום של 4 מיליון ל"י
למפעלים המלח, גם עניין זה זכה לפרסום רב. ככל הפרסומים, גם מר"ח
מקרה המדינה, מתברר שהושקעו סכומים ניכרים במפעל זה, לפני שנתיים
קיבלנו ממשרד הפיתוח הודעות על כמות האטג שיש להביא בחשבון בקשר
לבנייה הרכבת מנען לבאר-שבע, והכסויות שהוזכרו במכתבים הרשמיים

סקיבלנו אז הם ללא כל פרופורציה לגבי הכמויות המופקות היום. דיברו אז על 150,000 טונה לשנה והמספרים שאנו שומעים היום רחוקים מזה. אנו שומעים שאין זה מקרה, אלא חוסר שיהיה מתאימה לניצול, חוסר ידיעה מתאימה וחוסר ניהול מתאים, גוסף לרשלנות ובזבוז. השאלה היא, אם השיטה להפקת האשלג כבר בדוקה ומנוסה במידה כזאת שאפילו לעשות השקעות? אפשר לומר כי בהשקעות שנעשו עד היום בטפלים הם הלח היחה פזיזות יתר, שמוטב היה לחכות עד שהעניינים יהיו ברורים יותר מבחינת השיטה והתנאים של הפקת האשלג.

האם חילופי ההנהלות, שהיו בעבר לעתים טדי חכופות ולפעמים גם סנסציוניות, אינן טובות על ליקוי יסודי בכל משטר ההנהלה? מה נצב הניהול היום? האם הנועצה שנבחרה או נחפנתה לענייני מפעל האשלג פעילה וקיימת, האם אפשר לקבל את חוות דעתה ומסקנותיה על המצב?

מה הם הסיכויים בקשר להתפתחות בעתיד? מה אומר המשרד למסכנה שהמחקר שהוא עושה לגבי הליקויים שהיו בעבר ואיך הוא חושב לתקנם?

בנוגע לפוספטים, התעניינתי בעניין זה מכמה בחינות, מבחינה מסקית של התקציב ומבחינה מסקית של הפוספטים. גם בשטח זה קיבלתי לפני שנתיים-שלוש שנים מספרים רשמיים על כמויות הפוספטים שאפשר להפיק, שהם בערך פי 3 או פי 2 מהכמויות המופקות כיום. האם שיטת ההפקה היא מתאימה, האם אפשר להגיע לירי ייצוא? האם זה נכון שטונה פוספטים עולה לנו בבטן האניה בחיפה 32 ל"י? האם זה נכון שסכום זה אינו כולל כל אקורטיזציה או ריבית או רווח, שהוא כולל רק את ההוצאות, ושמונך זה 10-11 ל"י הן הוצאות להובלה בלבד?

האם זה נכון שאם תושלם הרכבת לבאר-שבע יהיה החסכון רק ב-3 ל"י לטונה, ככלי להביא בחשבון את האקורטיזציה והריבית בקשר לבניית הרכבת, והאם זה נכון שאז יהיה צורך להכשיר את הרכבת לבאר-שבע עד למחציתם, וזה יעלה עוד 10 מיליון ל"י?

אם יהיה אקספורט של פוספטים דרך הים התיכון, לא יהיה כדאי להובילו דרך נמל חיפה, כי אם דרך סוקריר, ואז הרכבת שנבנתה מנען לבאר-שבע איננה עונה על השאלה.

האם לאור המחקרים על שיווק הפוספטים, השוק האמיתי אינו דרך ים התיכון אלא דרך אילת, ואז הרכבת שבנינו מנען לבאר-שבע איננה עונה על השאלה, ומה תהיה אז בעיית ההובלה? גם אם נצטרך לשלוח את הפוספטים דרך הים התיכון וגם אם נצטרך לשלוח אותם דרך מפרץ סואץ, חוששני שהם לא יעמדו בהתחרות.

מה הם הסיכויים לעיבוד הפוספטים, על מנת שלא תהיה קיימת בעיה של הובלה ושנוכל לעמוד בהתחרות עם יצרנים אחרים? בעניין זה הושקעו סכומים ניכרים, כ-10 מיליון ל"י, במפעל לדשנים חיים, כדי להפיק 100,000 טון פוספטים - שהרווח מבחינת המטבע הישראלי ממוקם מאוד - יש בזה רווח של 5-6 דולר לטונה במטבע חוץ, כלומר, 600,000 דולר לשנה. אם אני עושה את חשבון ההשקעה ובכמה עלה לי דולר של הערך הכוסף - שהוא מגיע לפי הערכתי ל-4 ל"י - אני מפקפק אם כל העניין הוא כדאי.

ע.ע.

אני עובר לחוקריר, על סמך איזה ידיעה, נסיון, מחקר או דוגמה קיימים את המפעלים בחוקריר, בשעה שלפי הערכת הרבה מהנתונים היסודיים, לא רק של המפעלים שיש להקים אלא של אותם המפעלים שכבר קיימים, הם נפוקפקים מאוד, האם לא יהיה הגיוני להגיע קודם לכלל דעה ברורה לגבי השיטות ותהליכי פיתוח תעשיות כאלה לפני שאנו מתחילים בהשקעה?

על מחקרים אין לי מה להוסיף, אני תמיד בעד זה שיעשו מחקר לפני שיקיעו כסף.

בענין חברת החשמל, אני מבין שהסכום הוקטן מחוץ זה שסופכים על האמיסיה, האם אפשר לקבל מושג על הרגטביליות של הטפעל הזה בהיקפו הנוכחי או הכשוער לתקופה מסויימת?

אני מבין שהאמיסיה היא ב-6,5% מחוץ להנחות במס הכנסה, בעלי המפעל מסרו לנו כי הדיוידנדה ששולמה לבעלי המניות עד להעברת המפעל לממשלה היתה 2% בטווע, איך אפשר יהיה לשלם 6,5% בשעה שריבית של 4% שולמה בזמן שמחירי החשמל היו די גבוהים ביחס? האם 6,5% ישולמו על חלק לא גדול, כחייך ההנחה שהסכומים הפדופיעים בתקציב הפיתוח הם ללא ריבית, האם ההנחה היא שהמפעל יהיה בנוי על טובסידיה מסלתית, או שהוא צריך להיות בנוי ללא כל טובסידיה? אם כן, איך מתארים לעצמם את הרגטביליות?

האם חלו שינויים רציניים במערכת מחירי החשמל לציבור? לפני זמן מה שמענו על רצון להעלות את המחירים, ואחר-כך הוריעו שאין מתכוונים להעלות את המחיר, מה היתה הסיבה?

היתה תכנית מסויימת של חשמל להתאמת הצרכים של המשק הישראלי לתקופות מסויימות, האם אנו מתקדמים בהתאמת תכנית זו, האם אנו מפגרים, או שהתקדמות כתאימה פחות או יותר להתפתחות המשק, מבלי להביא בחשבון התפתחות יוצאה מהכלל?

אינני רוצה להיכנס לבעיית הכטחת החשמל

לתקופת חירום.

ט. חזני: לא אחזור על השאלות שנשאלו ע"י חבר-הכנסת ספיר.

בתקציב משרד הפיתוח מופיע סעיף לתכנון ופיקוח על חברות הפיתוח, באותו זמן הודיע שר האוצר בכנסת, שמשרד האוצר מתכוון להקים חולית פיקוח על חברות הפיתוח, האם לא מוטב להקים רשות מפקחת אחת בעלת בסיס ציבורי, שחיה כפופה לביקורת פרלמנטרית?

בדברי ההסבר נאמר שמשרד הפיתוח עוסק בתכנון מערכת מפעלים תעשייתיים, באיזו מידה זה משתלב בעבודת התכנון הנעשית ע"י משרד הכספר והתעשייה, האם אין כאן כפילות?

בניגוד לדעתי של חבר-הכנסת ספיר, על

ערכן של מצפות בערבה, אני טוען נגד הקטנתן של סעיף זה, אם יש לנו עכשיו התישבות בנגב הצפוני, ראשיתה הן אותן מצפות שהוקמו בימים הקשים, בשעה שהוקמו 3 המצפות ואחר-כך 11 הנוספות, רבים לא האמינו בנגב מבחינה כלכלית, בכל זאת, יש לנו היום התישבות יפה בנגב, אני מאמין שנמצא דרכים

ע.ע.

ועדת הכספים

13.3.56

גם בערכה. צריך למצות את כל האפשרויות שישנן, וזה כחייב תוספת
מצפות והרחבת שטחי פעולתן.

מה היו חוצאות קידוחי הנפט, מה מבטיח

התקציב להמשך פעולת הקידוחים?

אינו מבטיח.

מ. מ. בדר:

אני קובל על כך.

מ. חזני:

מהי כידת התיאום בין משרד הפיתוח ומינהל

המים בקשר לחיפושי מים בערכה?

בתקציב משרד החקלאות ישנו סכום של

300,000 ל"י למצפות בנגב, האם יש כאן כפילות או תיאום?

אוחז דבר לגבי פיתוח כרעה טבעי.

משרד הפיתוח אינו עוסק בפיתוח כרעה טבעי.

שר הפיתוח - מ. בנטוב:

הוא דואג רק להנחת צנורות למים.

(הישיבה נבעלה בשעה 14.30)